ČKAIT

TRENDY
ČESKÉ A EVROPSKÉ
ENERGETIKY

CZECH AND
EUROPEAN ENERGY
INDUSTRY TRENDS

Dopady emisních povolenek na stavebnictví

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT,
autorizovaný inženýr v oboru statika a dynamika staveb

Systém emisních povolenek EU (EU ETS)

Jedná se o hlavní nástroj Evropské unie pro snižování emisí skleníkových plynů.

Jedna povolenka (EUA) = právo vypustit do ovzduší 1 tunu CO_2 nebo ekvivalent jiných skleníkových plynů. Cenu povolenky určuje trh na základě nabídky a poptávky. Průměrná cena povolenky (EUA) se pohybuje kolem 80 EUR za tunu.

Celkový objem emisních povolenek na trhu **stanovuje Evropská komise**. Tento celkový objem se každý rok automaticky snižuje o pevně stanovené procento, takzvaný lineární redukční faktor (LRF). Tím se povolenky stávají vzácnějšími a motivují k dekarbonizaci.

Tržní korekce: Automatický mechanismus nazvaný Rezerva tržní stability (MSR), který podle předem daných matematických pravidel stahuje přebytečné povolenky z trhu, nebo je naopak uvolňuje, aby cena povolenek klesla. Evropská unie umožňuje členským státům udělovat část emisních povolenek firmám zdarma v případě ohrožení konkurenceschopnosti na mezinárodních trzích.

Systém emisních povolenek EU (EU ETS)

České firmy vydávají za emisní povolenky 2,7 až 4,2 miliardy eur ročně (65,3 až 101,6 miliard korun).

Díky vysokému podílu těžkého průmyslu a energetiky patří tyto náklady v přepočtu na obyvatele k vůbec nejvyšším v celé Evropské unii.

Faktory ovlivňující cenu emisní povolenky:

- vývoj hospodářství (vyšší výroba = vyšší poptávka po povolenkách)
- dostupnost obnovitelných zdrojů
- regulační zásahy EU
- obchodní spekulace na trhu s povolenkami

Bleskové šetření HK o dopadech EU ETS mezi firmami

82,7 % firem spadajících do systému EU ETS hodnotí jeho dopad na svou ekonomickou situaci jako negativní;
72,6 % firem uvádí, že systém je nespravedlivý;
60,9 % firem uvádí, že systém zhoršuje konkurenceschopnost vůči výrobcům mimo EU;
17,4 % firem spadajících do systému EU ETS zvažuje přesun výroby do zahraničí.

Emisní povolenky představují pro významnou část firem výraznou finanční zátěž.

U více než poloviny firem spadajících do systému EU ETS tvoří náklady na emisní povolenky více než 10 % jejich celkových provozních nákladů:

87,0 % firem muselo promítnout zvýšené náklady do cen své produkce;
56,5 % firem muselo přistoupit k úsporným opatřením;
30,4 % firem omezilo investice do svého dalšího rozvoje.

Vznik a etapy systému EU ETS

Systém obchodování s emisními povolenkami označovaný jako EU ETS 1 byl zaveden v Evropské unii v roce 2005. Zahrnuje energetické společnosti, průmyslové podniky, letecký sektor.

1. fáze (2005–2007)

Zkušební období: Povolenek bylo na trhu zpočátku nadbytek, jejich cena se propadla až k nule a systém se musel usadit.

2. fáze (2008–2012)

Do systému se připojily i země, které nejsou členy Evropské unie (Island, Norsko a Lichtenštejnsko). Do EU ETS bylo připojeno letectví. V důsledku hospodářské krize v roce 2008 došlo k velkému snížení emisí, to vedlo k přebytku povolenek, což během druhé fáze silně snižovalo jejich cenu.

3. fáze (2013–2020)

Centralizace. Přechod od národních plánů k jednotnému evropskému stropu, postupné navyšování podílu aukcí namísto bezplatného přidělování. Ceny se pohybovaly nízko (kolem 5–25 euro za tunu).

Vznik a etapy systému EU ETS

4. fáze (2021–2030)

Zpřísnění cílů (Green Deal): V roce 2021 EU přijala řadu legislativních návrhů, které stanovují, jak dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050. Rychlejší roční snižování stropu emisí (o 2,2 % ročně). Cena povolenek kvůli tomu a politickým změnám prudce vzrostla – v roce 2023 překročila hranici **100 euro za tunu**.

ETS II

Roku 2023 bylo Evropským parlamentem přijato zavedení systému ETS 2. Od roku 2027 tak začnou platit emisní povolenky na osobní dopravu a vytápění budov.

Růst cen energetických vstupů po roce 2021

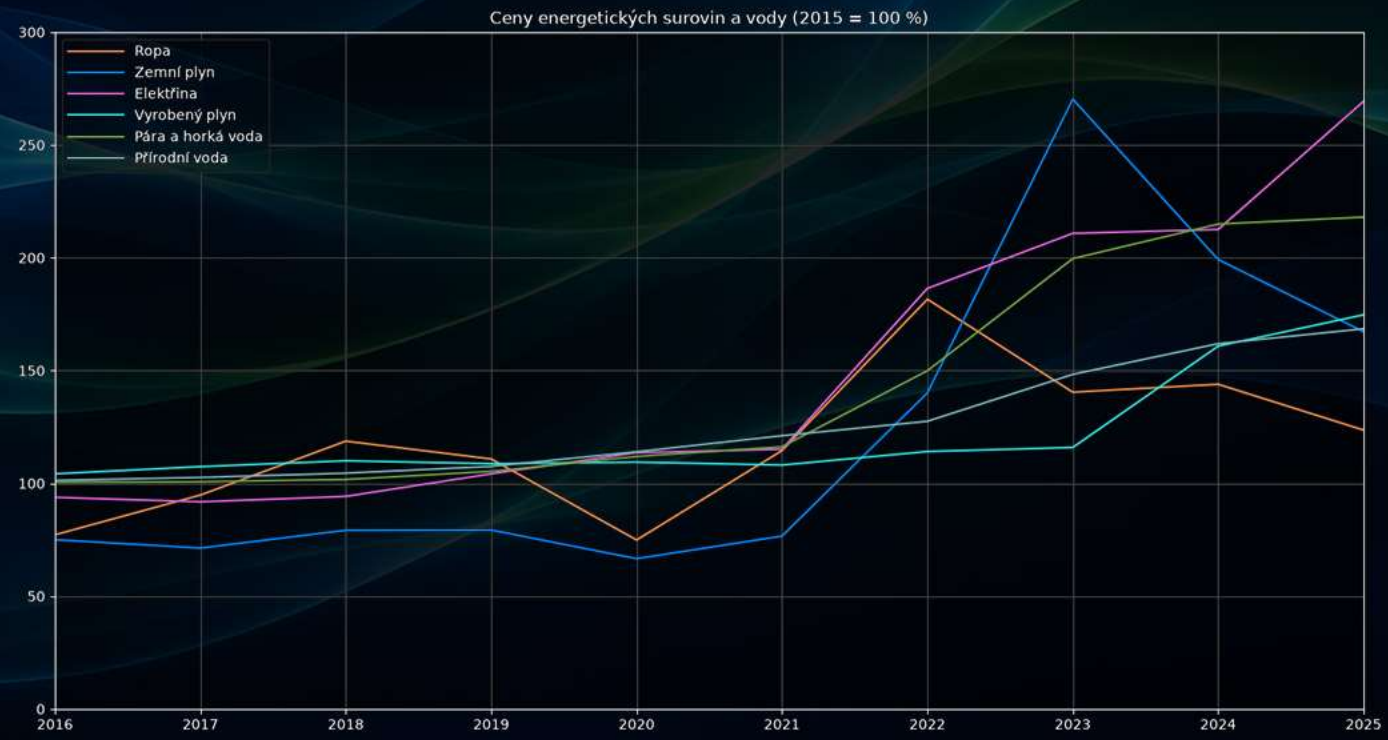
Výroba stavebních materiálů a výrobků patří mezi energeticky náročná odvětví.

Po roce 2021 se cena energetických vstupů prudce zvedla.

Za růstem cen energetických vstupů není ani covid, ani válka na Ukrajině.

Důvodem je prudké zvyšování cen emisních povolenek.

Graf růstu cen energetických vstupů

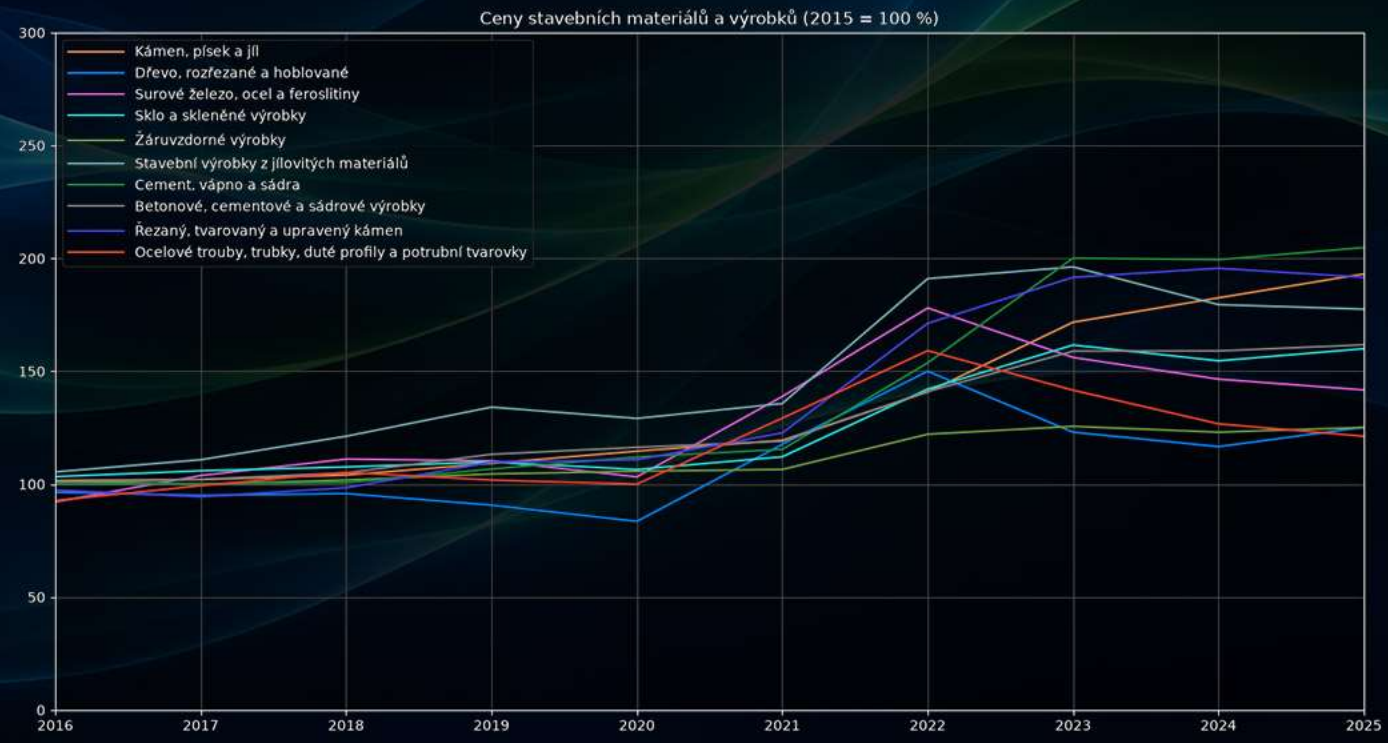
Růst cen stavebních materiálů a výrobků

Růst cen energetických vstupů spolu s výrobním procesem (výpal) měl za následek růst cen stavebních materiálů a výrobků v letech 2021–2022.

Podle současných prognóz by měl tento růst dále pokračovat, byť už ne tak vysokým tempem.

Ceny stavebních prací vzrostly v roce 2025 v porovnání s rokem 2015 na 150 – 170 %.

Graf růstu cen stavebních materiálů a výrobků

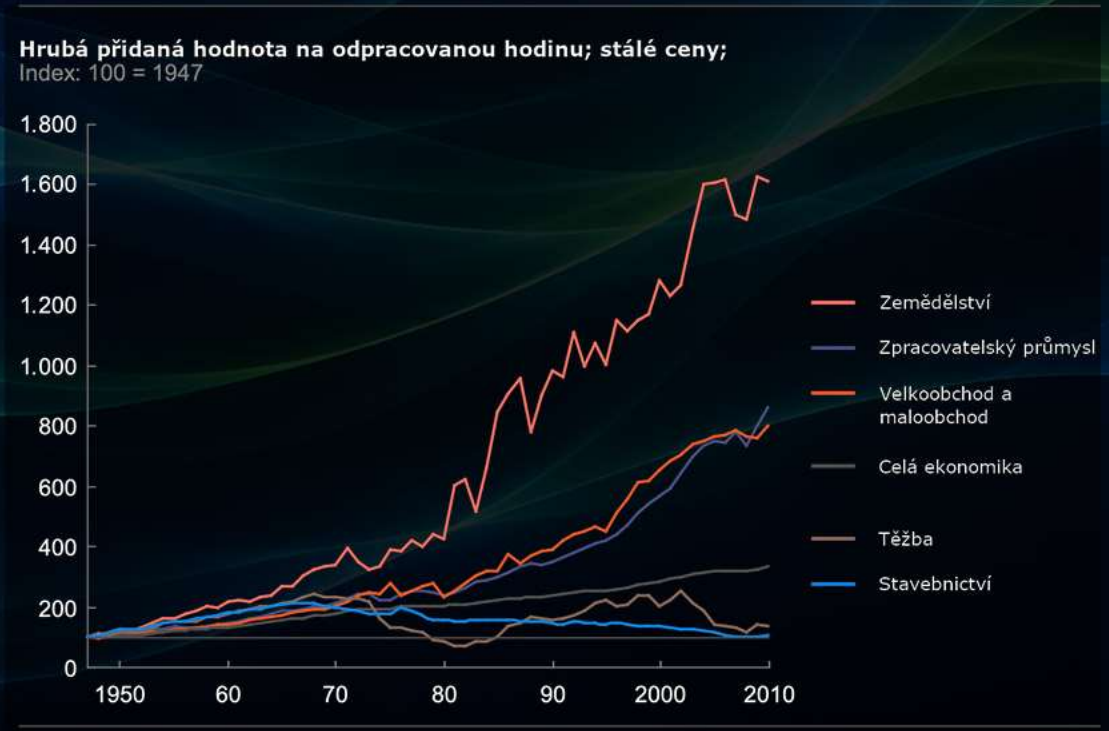
Význam produktivity práce pro růst odvětví

Vysoké ceny energetických vstupů postihly i jiné sektory, jak průmysl, tak zemědělství.

Zatímco v těchto sektorech pomáhá překonat cenový šok energetických vstupů vysoká produktivita práce, stavebnictví tuto možnost nemá.

Podle americké studie produktivity práce zaznamenala naprostá většina zemí nižší růst produktivity práce ve stavebnictví v porovnání s celou ekonomikou.

Produktivita práce ve Spojených státech 1947 – 2010 podle hospodářských odvětví

Podobně jako Spojené státy zaznamenala většina zemí v letech 1947 – 2010 nízký růst produktivity práce ve stavebnictví.

Zdroj: McKinsey Global Institute, únor 2017

Význam produktivity práce pro růst odvětví

Dlouhodobě pokulhávající růst produktivity práce ve stavebnictví ve světě má za následek rozevírání nůžek ve zvyšování příjmů zaměstnanců na jedné straně a dostupnosti bydlení vlivem cen bytů na straně druhé.

Stavebnictví potřebuje automatizaci, robotizaci a digitalizaci. V bytové výstavbě patří k současným řešením využívání prefabrikace a modulární výstavby, zejména ve výstavbě obecních bytů s dostupným nájemným.

Příkladem může být Čína, která v rámci automatizace opravila 158 km dálnic výhradně s využitím robotů a dronů.

ČKAIT

Dopady emisních povolenek na stavebnictví

TRENDY ČESKÉ A EVROPSKÉ ENERGETIKY

CZECH AND EUROPEAN ENERGY INDUSTRY TRENDS

Jak se vyrovnává současné stavebnictví s vysokým nárůstem cen stavebních materiálů a výrobků i stavebních prací?

V segmentu veřejných zakázek se vysoké ceny promítají do státních a veřejných orgánů a institucí.

V obchodní sféře musí podnikatelé dosáhnout potřebného zisku na stavební investice.

A zůstává segment bytové výstavby, kde se ceny bytů stávají pro velkou část občanů nedostupné.

Vysoké ceny bytové výstavby mají dopad i na ceny nájemného. Pro řadu domácností představují náklady na bydlení 40–50 % příjmů, případně i více.

Příspěvek na bydlení 2002–2025 absolutně v mil. Kč

2002	3 028
2003	2 835
2004	2 548
2005	2 459
2006	2 287
2007	1 565
2008	1 619
2009	2 280
2010	3 521
2011	4 641
2012	5 732
2013	7 404
2014	8 843
2015	9 161
2016	9 261
2017	8 622
2018	7 689
2019	7 082
2020	6 952
2021	6 617
2022	8 516
2023	17 866
2024	20 297
2025	23 521

ČKAIT

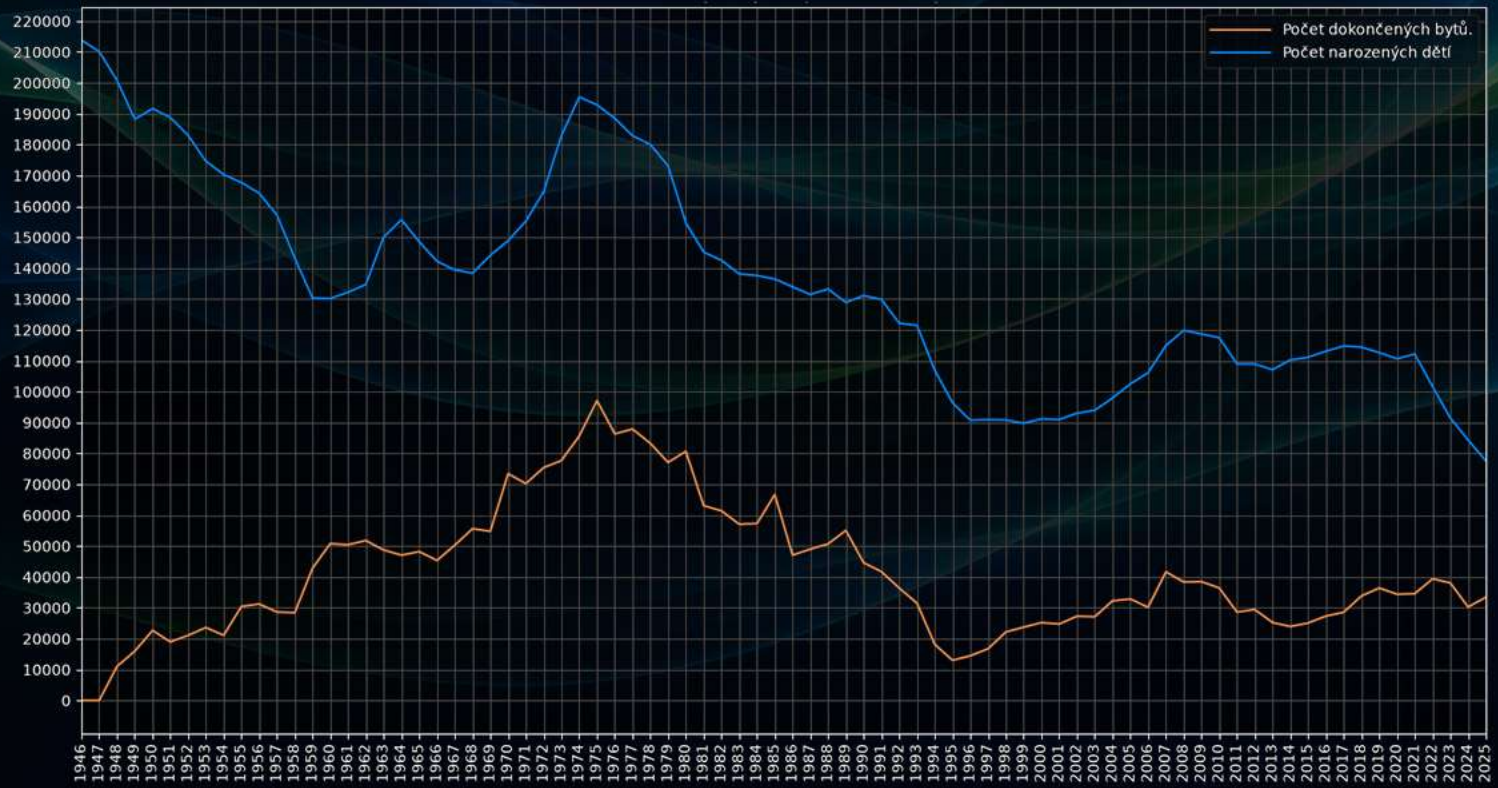
Dopady emisních povolenek na stavebnictví

TRENDY ČESKÉ A EVROPSKÉ ENERGETIKY

CZECH AND EUROPEAN ENERGY INDUSTRY TRENDS

V bytové výstavbě se rozhoduje o tom, jaký bude demografický vývoj České republiky

Počet nově narozených dětí věrně kopíruje počet dokončených bytů

Poznámka pod čarou

17. července 2026 představila Evropská komise (EK) návrh revize systému EU ETS 1 pro období po roce 2030.

Navrhuje zmírnit tempo snižování množství povolenek po roce 2030, prodloužit ochranné mechanismy pro průmysl a nasměrovat větší část výnosů z ETS zpět do dekarbonizace odvětví zahrnutých v systému.

Je to cesta, jak evropský průmysl učinit více konkurenceschopným.

ČKAIT

TRENDY
ČESKÉ A EVROPSKÉ
ENERGETIKY

CZECH AND
EUROPEAN ENERGY
INDUSTRY TRENDS

Děkuji za pozornost.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT,
autorizovaný inženýr v oboru statika a dynamika staveb